

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ	V
สารบัญ	VI
สารบัญรูปภาพ	XIII
สารบัญตาราง	XIV
บทที่	
1 บทนำ	1
1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา.....	30
2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	33
3 ขอบเขตของการวิจัย	34
3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	34
3.2 ขอบเขตด้านประชากร	37
3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา.....	37
4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานของการวิจัย	38
4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	38
4.2 สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis).....	40
5 คำถามการวิจัย.....	40
6 วิธีวิทยาการวิจัย	40
7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	41
8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	41

บทที่

หน้า

2 แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และความเป็นมาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ	
 ค้ำครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.....	43
1 บทนำ.....	44
1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการค้ำครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	44
1.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ.....	44
1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	51
1.1.3 แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุ.....	52
1.1.4 แนวคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุในประเทศไทย.....	53
1.1.5 แนวคิดของการจัดการระบบดูแลผู้สูงอายุ.....	55
1.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเอง.....	56
1.1.7 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพจิต.....	61
1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการค้ำครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.	63
1.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	63
1.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ.....	67
1.2.3 ทฤษฎีวิชากรรมสังคม (Social Engineering Theory).....	73
1.2.4 ทฤษฎีพื้นฐานในรัฐธรรมนูญ.....	74
1.2.5 ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theory).....	84
1.3 แนวคิดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ำครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิต	
ของผู้สูงอายุ.....	86
1.3.1 แนวคิดของกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้ำครองและ	
ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.....	86
1.4 แนวคิดของกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้ำครองและส่งเสริมคุณภาพ	
ชีวิตของผู้สูงอายุ.....	93
1.4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534-2550.....	93
2 แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการค้ำครองด้านสภาพ	
ความเป็นอยู่และรายได้ของผู้สูงอายุจากภาครัฐ.....	94
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการค้ำครองด้านสภาพความเป็น	
อยู่และรายได้ของผู้สูงอายุจากภาครัฐ.....	94

2.2	หลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านสภาพความเป็นอยู่และรายได้ของผู้สูงอายุจากภาครัฐ	98
3	แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านสวัสดิการที่พักอาศัยของผู้สูงอายุจากภาครัฐและเอกชน	99
3.1	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านสวัสดิการที่พักอาศัยของผู้สูงอายุจากภาครัฐและเอกชน	99
3.2	แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ.....	103
3.3	แนวความคิดบ้านและชุมชนของผู้สูงอายุ.....	105
3.4	แนวความคิดการย้ายที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ	110
3.5	ประเภทที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ.....	112
3.6	แนวคิดออกแบบที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ	115
3.7	แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบและจัดการ โครงการที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ	117
3.8	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่เหมาะสม	120
3.9	หลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านสวัสดิการที่พักอาศัยของผู้สูงอายุจากภาครัฐและเอกชน	123
4	แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุตามกฎหมายสาธารณสุขจากภาครัฐและเอกชน..	131
4.1	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุตามกฎหมายสาธารณสุขจากภาครัฐและเอกชน	131
4.2	หลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุตามกฎหมายสาธารณสุขจากภาครัฐและเอกชน	142
5	แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการดูแลผู้สูงอายุจากผู้สืบสันดาน	145
5.1	แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการดูแลผู้สูงอายุจากผู้สืบสันดาน	145
5.2	หลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการดูแลผู้สูงอายุจากผู้สืบสันดาน	156
6	แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ.....	159

บทที่

หน้า

6.1 แนวคิดของปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ.....	159
6.2 ทฤษฎีการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา	197
6.3 หลักการที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้าง กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ	206
6.4 ความเป็นมาของกฎหมายโทษที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการได้รับการ คุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ	211
7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ	214
3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุตามกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ ต่างประเทศ และประเทศไทย.	219
1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุตามกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ.....	219
1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491).....	219
1.2 นโยบายขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการระหว่าง ประเทศว่าด้วยผู้สูงอายุ (International Plan of Action on Aging) ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525)	220
1.3 แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศมาดริดว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ (The Madrid International Plan of Action on Ageing -MIPAA) ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545)	222
1.4 หลักการในการเคารพสิทธิของผู้สูงอายุ (United Nations Principles for Older Persons) ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542).....	225
1.5 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558).....	227
2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุตามกฎหมายต่างประเทศ	228
2.1 ประเทศญี่ปุ่น	228
2.1.1 ประมวลกฎหมายแพ่ง (บทที่ 4).....	228

2.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมผู้สูงอายุและการสนับสนุนผู้ดูแลผู้สูงอายุ (พระราชบัญญัติฉบับที่ 124 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2548)	228
2.1.3 พระราชบัญญัติการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ.....	241
2.2 สาธารณรัฐเกาหลี	270
2.2.1 พระราชบัญญัติสวัสดิการผู้สูงอายุ.....	270
2.3 สาธารณรัฐสิงคโปร์.....	310
2.3.1 ประมวลกฎหมายอาญา.....	310
2.3.2 รัฐบัญญัติแผนการบริการทางการแพทย์และการดูแลผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543.....	310
2.3.3 รัฐบัญญัติสถานสงเคราะห์คนชรา พ.ศ. 2531	314
2.3.4 รัฐบัญญัติผู้สูงอายุที่มีภาวะเปราะบาง พ.ศ. 2561 (Vulnerable Adults Act 2018)	317
2.3.5 Prisons Act (รัฐบัญญัติเรือนจำ).....	329
2.4 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	332
2.4.1 ประมวลกฎหมายแพ่ง.....	332
2.4.2 ประมวลกฎหมายอาญา (France: Penal Code of 1810).....	332
2.4.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (Code of Criminal Procedure)	333
2.4.4 สาธารณสุข Code de la santé publique (ฝ่ายนิติบัญญัติ)	343
2.5 ราชอาณาจักรสวีเดน	345
2.5.1 พระราชบัญญัติสถานพยาบาล Health And Medical Service Act	345
2.5.2 พระราชบัญญัติสภาพแวดล้อมในการทำงาน (1977:1160) และข้อบังคับเกี่ยวกับการประกันการบาดเจ็บจากการทำงานในรหัสประกันสังคม	368
2.6 สาธารณรัฐอินเดีย	375
2.7 สาธารณรัฐประชาชนจีน	378
3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามกฎหมายไทย.....	386
3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.....	386

บทที่

หน้า

3.2 ประกาศพระราชโองการให้ใช้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580).....	387
3.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 ถึง 2570 (ในสำหรับผู้สูงอายุ)	388
3.4 แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580).....	392
3.5 ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	398
3.6 แผนยุทธศาสตร์ กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580	400
3.7 ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2542	402
3.8 นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลไทย พ.ศ.2557	404
3.9 ประมวลกฎหมายอาญา	405
3.10 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	406
3.11 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	407
3.12 พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550	407
3.13 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545	407
3.14 พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546	407
3.15 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546	409
3.16 พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559	411
3.17 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	411
3.18 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560	412
3.19 กฎกระทรวงกำหนดให้กิจการการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิงเป็น กิจการอื่น ในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2563	413
3.20 กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564	413
3.21 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการเบิกค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2562	415
3.22 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจการให้บริการดูแล เด็ก ผู้สูงอายุ คนทุพพลภาพ และผู้ป่วยตามสถานที่อยู่อาศัยเป็นธุรกิจ ที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2559	416

บทที่

หน้า

3.23 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. 2564	417
4 วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ.....	419
1 วิเคราะห์ปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านสภาพความเป็นอยู่และรายได้ของผู้สูงอายุจากภาครัฐ	419
2 วิเคราะห์ปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านสวัสดิการที่พักอาศัยของผู้สูงอายุจากภาครัฐและเอกชน.....	460
3 วิเคราะห์ปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุตามกฎหมายสาธารณสุขจากภาครัฐและเอกชน	489
4 วิเคราะห์ปัญหาการได้รับการคุ้มครองด้านการดูแลผู้สูงอายุจากผู้สืบสันดาน	520
5 วิเคราะห์ปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ.....	545
5.1 ปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ ในกรณีที่ผู้สูงอายุเป็นผู้เสียหาย.....	545
5.2 ปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ ในกรณีที่ผู้สูงอายุเป็นผู้ต้องหา และผู้สูงอายุเป็นจำเลย	559
5.3 ปัญหาการได้รับการคุ้มครองจากโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้สูงอายุ ในกรณีที่ผู้สูงอายุเป็นผู้ต้องขังหรือนักโทษ	574
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	591
1 สรุป อภิปรายผล.....	591
2 ข้อเสนอแนะ.....	601
บรรณานุกรม	616
ภาคผนวก	634
ภาคผนวก ก. กระบวนการวิจัยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)	635
ภาคผนวก ข. กระบวนการวิจัยประชุมกลุ่ม (Focus Group).....	637
ประวัติผู้เขียน	648

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	39

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ตารางวิเคราะห์เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พ.ศ.	457
4.2	ตารางวิเคราะห์เหตุผล ในการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พ.ศ.	486
4.3	ตารางวิเคราะห์เหตุผล ในการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พ.ศ.	518
4.4	ตารางวิเคราะห์เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พ.ศ.	543
4.5	ตารางวิเคราะห์เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พ.ศ.	587